

Representantforslag 99 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentantene Trond Giske, Christian Tynning Bjørnø, Marianne Aasen, Tone Merete Sønsterud og Sigmund Steinnes

Dokument 8:99 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trond Giske, Christian Tynning Bjørnø, Marianne Aasen, Tone Merete Sønsterud og Sigmund Steinnes om tidlig innsats i skolen

Til Stortinget

Bakgrunn

I opplæringslova § 1-3 heter det at opplæringen skal være tilpasset evnene/forutsetningene til den enkelte elev, og at skolen skal sette inn tiltak så tidlig som mulig. Tilpasset opplæring skal være et gjennomgående prinsipp i den ordinære opplæringa. Spesialundervisning er et tilbud for dem som ikke har utbytte av ordinær opplæring. Selv om «tidlig innsats» lenge har vært en strategi for grunnskoleopplæringa, viser tall fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI) at det er nesten tre ganger så mange som får spesialundervisning på 10. trinn som på første trinn. Likeledes vet man at om lag 40 pst. av all spesialundervisning gis på ungdomsskolen.

St.meld. nr. 16 (2006–2007) beskriver hvordan barns læring de første årene har stor betydning for kunnskaper og ferdigheter senere i livet. Barnets sosiale og språklige ferdigheter ved skolestart har stor betydning for læringsutbyttet i skolen. Det er en klar sammenheng mellom språkforståelse i ung alder og leseferdigheter de første skoleårene. Stortingsmeldingen pekte på en rekke tiltak som skulle bidra til å lede utsatte barn og unge tilbake i et godt læringsløp: systematisk kartlegging av førskolebarnas språkutvikling, stimulerings tiltak for barn – både i og utenfor barnehage – for å bedre språket, prioritering av støttetiltak for elever med problemer i de første trin-

nene av barneskolen og omorganisering av rådgivningstjenesten i grunnskolen.

St.meld. nr. 31 (2007–2008) Kvalitet i skolen inneholdt flere forslag knyttet til tidlig innsats i grunnleggende ferdigheter. Det ble blant annet innført obligatorisk kartlegging av leseferdigheter på 1.–3. trinn, slik at man på et tidlig tidspunkt skal kunne fange opp de elevene som henger litt etter. Timetallet ble økt og det ble rettet særlig oppmerksomhet mot opplæring i lesing og regning på 1.–4. årstrinn.

Tidlig innsats handler blant annet om å sette inn tiltak før det blir behov for å fatte vedtak om spesialundervisning. I Meld. St. 18 (2010–2011) Læring og fellesskap presiseres kommunenes og fylkeskommunens plikt til å vurdere og prøve ut om eleven får et tilfredsstillende utbytte innenfor det ordinære opplæringstilbudet, før en eventuell henvisning til pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT).

Selv om mye er gjort for å styrke arbeidet for tidlig innsats i utdanningen, er det mye som gjenstår før utdanningssystemet klarer å ta tak i hver enkelt elevs behov og utfordringer tidlig nok. Forslagsstillerne viser til tall fra GSI fra 2012 der det kommer frem at 52 700 elever hadde enkeltvedtak om spesialundervisning i 2012.

Tallene viser en klar tendens til at andelen elever med spesialundervisning øker jo eldre de blir. På 1.–4. trinn er det i snitt 5 pst. av elevene som får spesialundervisning, mens det på 8.–10. trinn er 11 pst.

Finland er et av de landene som i stor grad har lyktes med å prioritere ressurser tidlig i opplæringsløpet. I Finland tilbys flere elever enn i Norge ekstra hjelp og ekstra tilrettelagt undervisning på et tidlig tidspunkt. Finland har også en mer smidig og mindre byråkratisk måte å organisere tilrettelagt opplæring på for elever som trenger ekstra hjelp. Mer intensiv opplæring, spesiallærer inn i klassen eller smågrup-

per med stort rom for individualisering er eksempler på slike organiseringsformer.

Forslagsstillerne mener det er behov for nye tiltak for å sikre tidlig innsats i norsk skole. Forslagsstillerne mener kommunene og skolene må ta større ansvar for at alle elever får ekstra oppfølging når det avdekkes at en elev ligger under forventet nivå de første årene i barneskolen. De obligatoriske kartleggingsprøvene på 1.–3. trinn, sammen med lærerens innsikt og vurdering, gir nødvendig informasjon om hvorvidt det er nødvendig å sette inn ekstra tiltak og ressurser. Forslagsstillerne mener det skal være et mål at alle elever som har forutsetning for det, går ut av 2. klasse med tilfredsstillende ferdigheter i lesing, skrivning og regning. Alle skoler må ha konkrete rutiner for å følge opp arbeidet. Det bør vurderes å etablere nasjonale standarder for oppfølging av og tilrettelegging for elever som sliter med én eller flere av de grunnleggende ferdighetene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om tidlig innsats i skolen, med særlig vekt på lese-, skrive- og regneferdigheter. Saken må inneholde forslag til hvordan man kan sikre at nødvendig hjelp og ressurser blir satt inn tidlig i opplæringsløpet, jf. opplæringslova § 3-1.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at elever som har behov for det, raskt får tilbud om ekstra tilrettelagt opplæring, slik at alle som har forutsetning for det, har tilfredsstillende grunnleggende ferdigheter i lesing, skrivning og regning innen utgangen av 2. trinn.

15. april 2015